

Kaimo bendruomenių veiklos skatinimo apklausos analizė

Apklausą parengė VšĮ „Kaimo verslo ir rinkų plėtros agentūros“ Socialinio bendradarbiavimo skatinimo skyrius, siekdamas išsiaiškinti Lietuvoje veikiančių kaimo bendruomeninių organizacijų veiklos pagrindines problemas: žinių trūkumą atskiruose srityse: veiklos planavimo ir organizavimo, finansavimo ir kitais klausimais, siekiant suteikti visokeriopą pagalbą bendrų tikslų siekimui, gyvenimo kokybės kaime gerinimui, naudingam bendradarbiavimui.

Apklausoje dalyvavo per 400 bendruomenininkų iš įvairių Lietuvos savivaldybių.

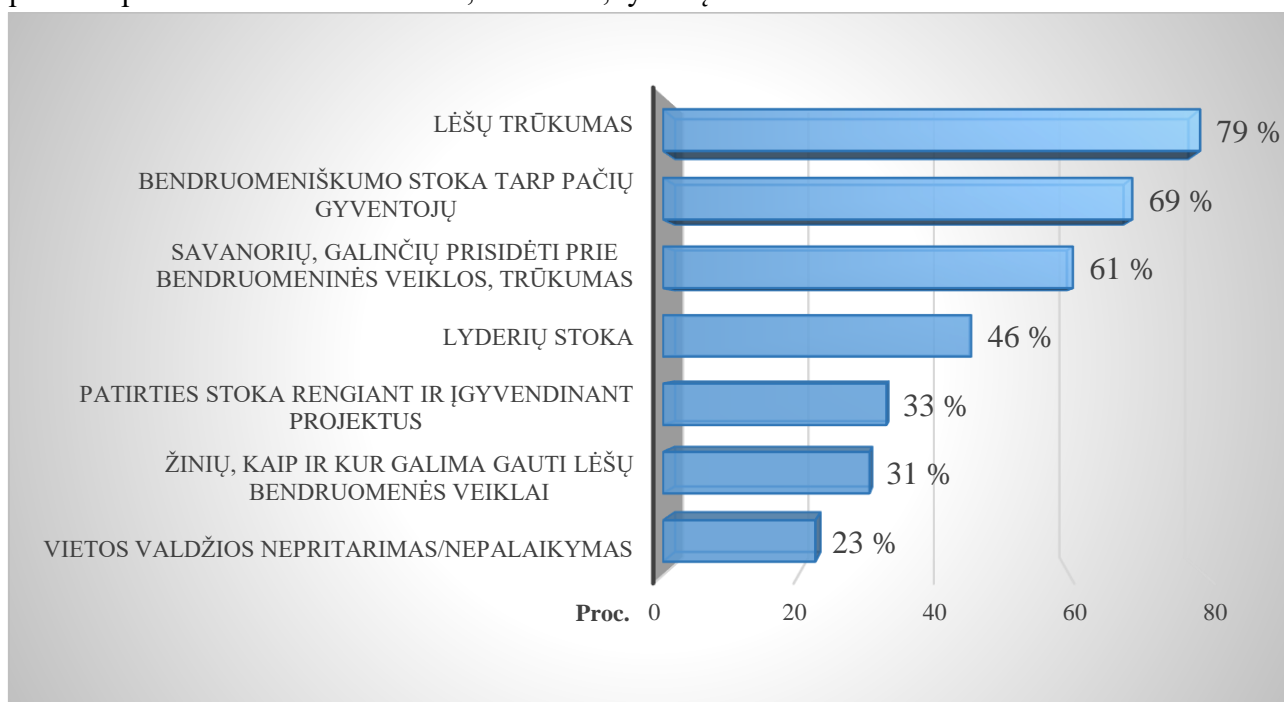
Apklausa parodė, kad 62 proc. kaimo bendruomenių pirmininko pareigas einančių asmenų patenka į 46-65 m. amžiaus kategoriją, tuo tarpu ženkliai mažiau tik 27 proc. – bendruomenei pirmininkauja 26-45 m. kategorijai priklausantys asmenys. 80 proc. bendruomenei pirmininkauja moterys. Galime daryti prielaidą, kad tiriamų kaimo bendruomenių pirmininko pozicijas užima vyresnio amžiaus žmonės, kurie jaučia pareigą dalyvauti bendruomenės veikloje, o moterys bendruomenėse yra aktyvesnės.

90 proc. visų apklausoje dalyvavusių bendruomenių bendradarbiauja su tokiomis vietos valdžios institucijomis kaip savivaldybė ir seniūnija. Šiek tiek mažiau (apie 86 proc.) dalyvavusių apklausoje bendradarbiauja su Vietos veiklos grupe ir 59 proc. su rajonine bendruomenės jungiančia organizacija.

Problemos, su kuriomis susiduria kaimo bendruomenės.

Daugelis respondentų nurodė net kelias kaimo bendruomenę kamuojančias problemas.

Bendruomeninių organizacijų apklausos rezultatai rodo, kad pagrindinė problema – lėšų trūkumas (79 proc.). Taip pat bendruomeniškumo stoka tarp pačių gyventojų; savanorių, galinčių prisidėti prie bendruomenės veiklos, trūkumas; lyderių stoka.

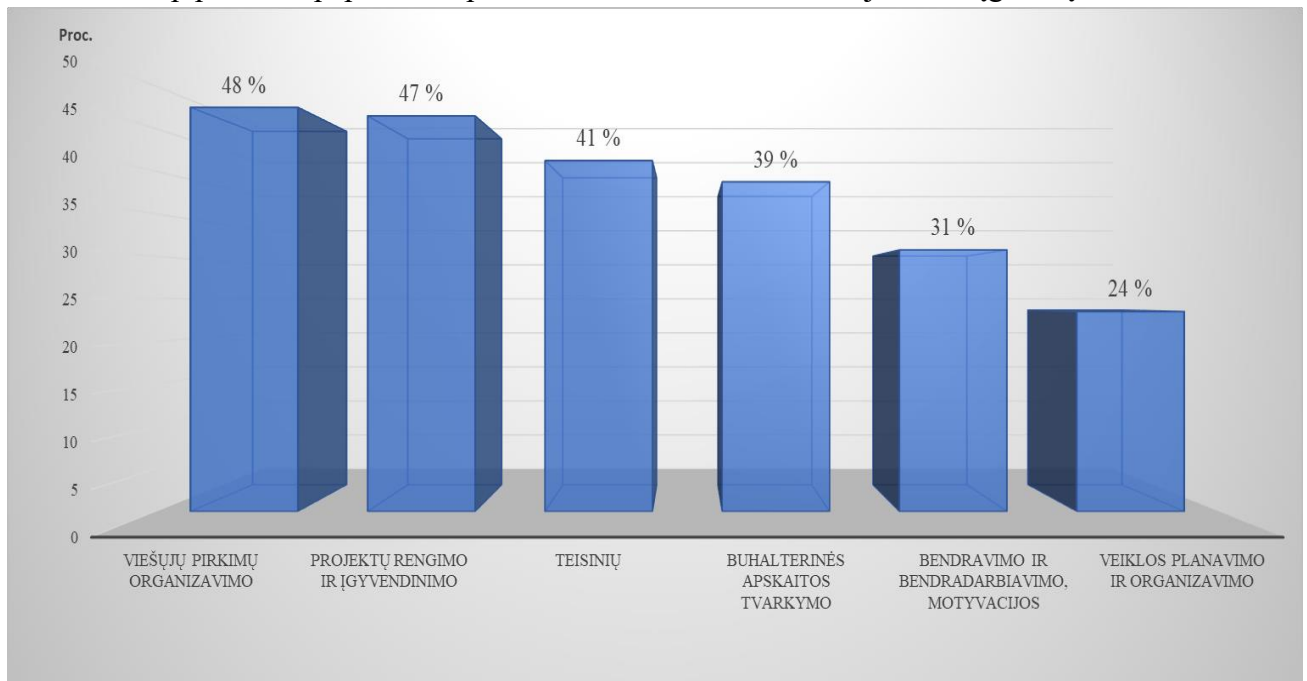
Pav. 1. Problemos, su kuriomis susiduria bendruomenės.

Žinių ir gebėjimų stoka bendruomeninėje veikloje.

Siekiant išsiaiškinti, kokios srities žinių trūksta bendruomenei, kad galėtumėme aktyviai ir efektyviai spręsti problemas, su kuriomis susiduria bendruomenė, sudarėme galimybę pasirinkti kelis atsakymo variantus.

Pastebėta, kad šių žinių ir gebėjimų stoka yra bendra daugumai bendruomeninių organizacijų, nepriklausomai nuo to, kokią veiklą jos vykdo. Atskirai bendruomenei trūksta skirtingos ir ne vienos srities žinių: viešųjų pirkimo organizavimo, projektinės veiklos organizavimo, teisinių pradmenų, buhalterinės apskaitos tvarkymo.

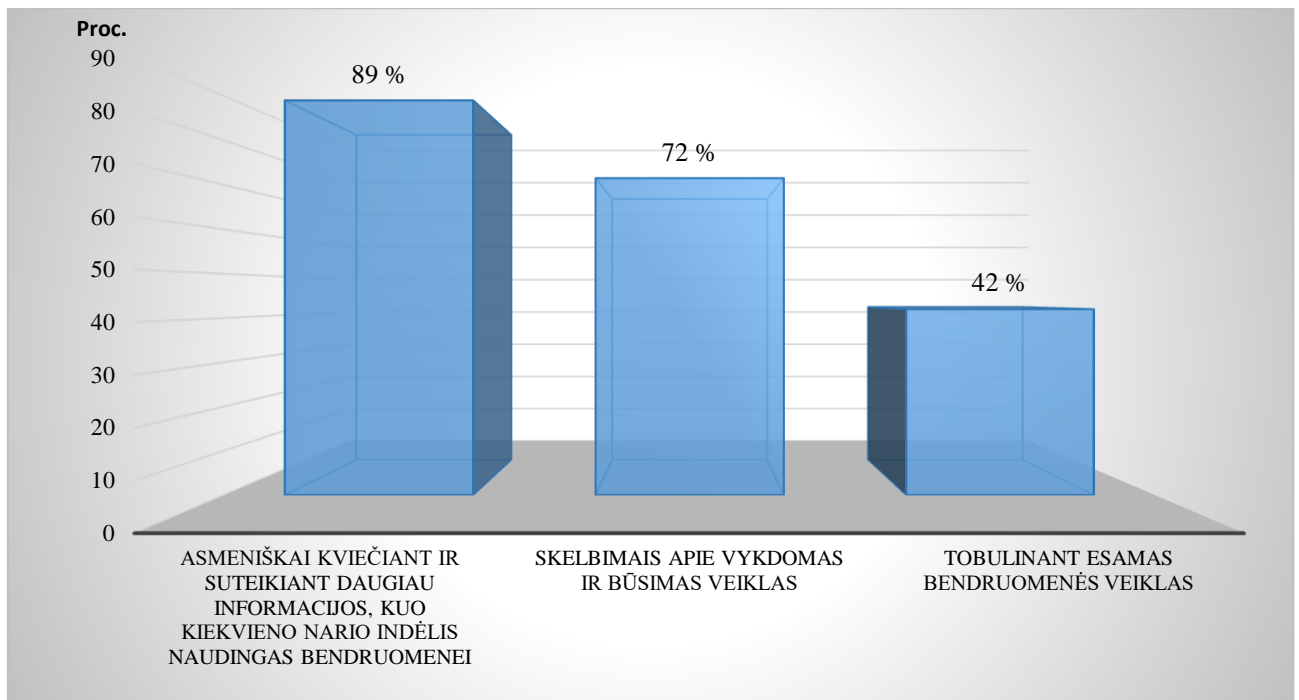
Taip pat buvo papildomai paminėta, kad trūksta darbo su jaunimu įgūdžių.

Pav. 2. Žinių ir gebėjimų stoka bendruomeninėje veikloje.

Neaktyvių (naujų) bendruomenės narių pritraukimo būdai veiklai

Nors buvo leista pasirinkti kelis variantus iš pateiktų atsakymų, tačiau didžioji dalis bendruomenių teigia, kad rezultatyviausias būdas pritraukti naujus narius – asmeniškai kviečiant ir suteikiant daugiau informacijos, kuo kiekvieno nario indėlis naudingas bendruomenei (89 proc.). 72 proc. apklaustųjų teigia, kad skelbimas apie vykdomas ir būsimas veiklas taip pat yra veiksminga priemonė narių pritraukimui.

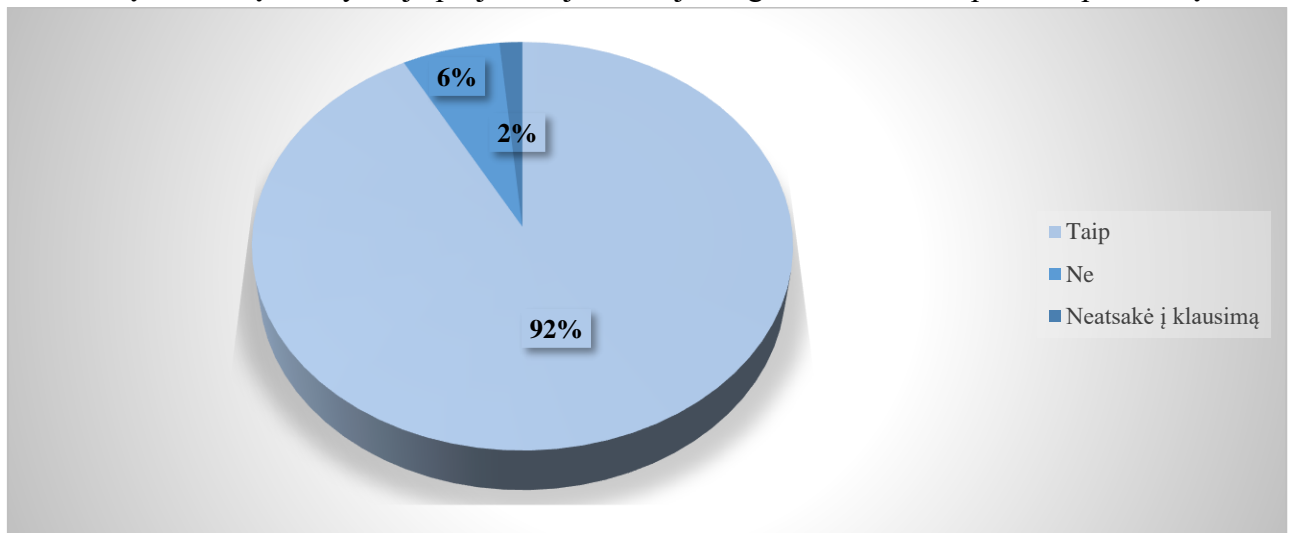

Pav. 3. Neaktyvių (naujų) bendruomenės narių pritraukimo būdai veiklai.

Dalyvavimas projektinėje veikloje.

Projektinė veikla bendruomenėje skatina bendruomenės narių aktyvumą, dalyvavimą bendruomenės veikloje, kūrybiškumą, savarankiškumą ir mąstymą. Tokia veikla gerina tarpusavio sąveiką, bendravimą ir bendradarbiavimą bei santykius pačioje bendruomenėje ir tarp jos narių. Reikia nepamiršti, kad projektinė veikla gerina gyvenimo kokybę kaime, padeda išspręsti bendruomenės plėtros klausimus.

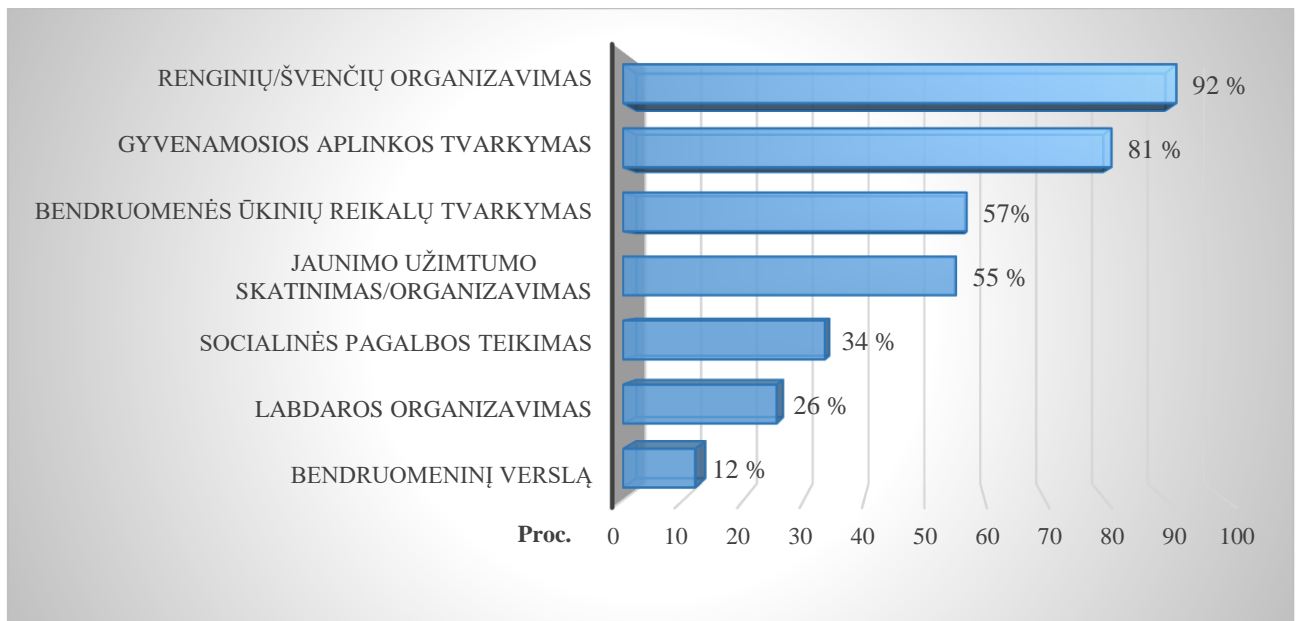
Į klausimą ar dalyvauja projektinėje veikloje, teigiamai atsakė 92 proc. respondentų.

Pav. 4. Dalyvavimas projektinėje veikloje.

Pagrindinės kaimo bendruomenių vykdomos veiklos.

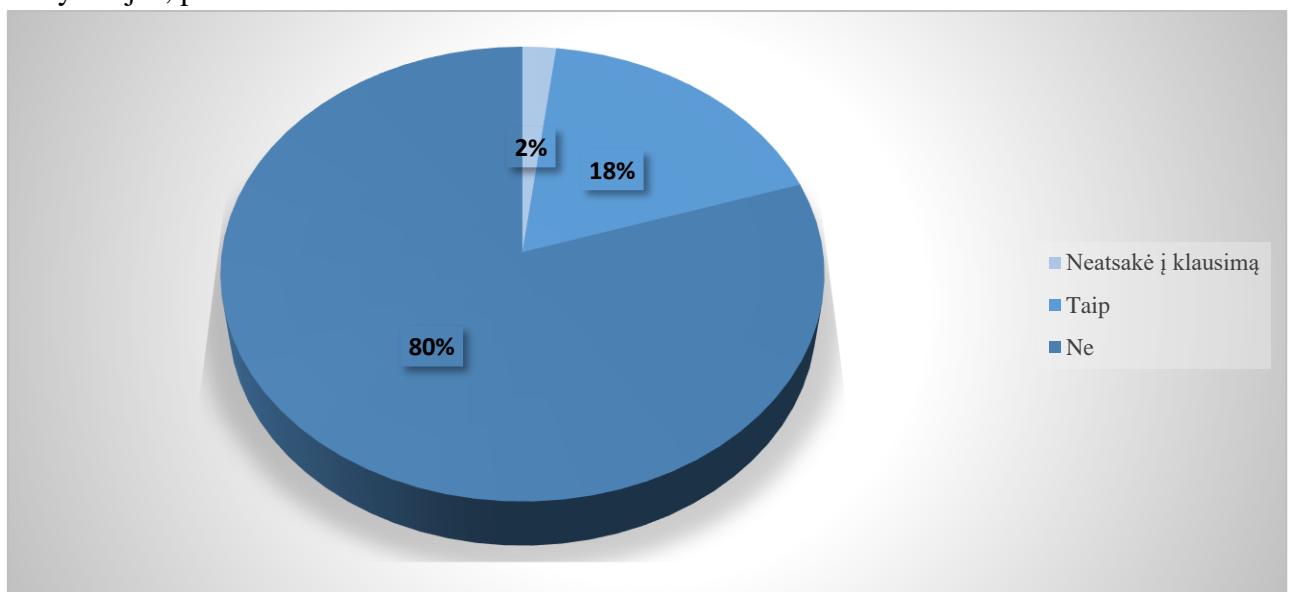
Bendruomenių vykdomų veiklų įvairovę patvirtina ir atliktos apklausos rezultatai. Apklausoje dalyvavusių kaimo bendruomenių buvo prašoma nurodyti, kokias veiklas vykdo. Gauti rezultatai rodo, kad didžioji bendruomeninių organizacijų dalis vienu iš savo veiklų įvardija renginių ir švenčių organizavimą (92 proc.) ir gyvenamosios aplinkos tvarkymą (81 proc.) Mažiausiai apklaustų respondentų užsiima bendruomeniniu verslu – tik 12 proc.

Pav. 5. Pagrindinės kaimo bendruomenių vykdomos veiklos.

Bendruomenės verslumas.

80 proc. respondentų pažymėjo, kad nevykdo jokios veiklos, iš kurios būtų gaunamos pajamos. Tai rodo, kad galbūt bendruomenėms trūksta žinių verslumo srityje, kompetencijų, motyvacijos, patirties.

Pav. 6. Bendruomenės verslumas?

Pasiūlymai tarpusavio bendradarbiavimo skatinimui.

Apklausoje buvo pateiktas atviras klausimas, kuriame respondentai galėjo parašyti savo pasiūlymus, kaip jie išsivaizduoja tarpusavio bendradarbiavimo skatinimą. Atsakymų į atvirą klausimą buvo labai daug. Žemiau pateikiame aktualiausius kaimo bendruomenių veiklos skatinimą įtakojančius komentarus ir pasiūlymus. (Tekstas netaisytas).

- „Bendruomenių švietimas respublikos mastu, seminarų ir konferencijų organizavimas bendruomenių lyderiams apie bendruomeninį verslą, kokias galimybes turi bendruomenės, koks jų vaidmuo ir svarba. Išlaidų kompensavimas dalyviams TAIP PAT YRA SVARBUS“;

- „Būtų didžiulė parama kaimo bendruomenių veikloje, jei būtų teikiamos kvalifikuotos konsultacijos bet kuriuo klausimu: veiklos planavimo, organizavimo, finansavimo, raštvedybos, viešinimo, t.t. ir pan., visais klausimais, su kuriais tenka susidurti, organizuojant bendruomenės veiklą. Naudinga būtų mokymai bei seminarai, kvalifikacijos kėlimas bendruomenių vadovams bei dialogo formos susitikimai tarp šios institucijos, ministerijos bei savivaldos atstovų ir bendruomenių vadovų. Jų metu būtų naudinga išgryninti kaimo bendruomenių problemas ir šios institucijos pagalba sutelkti šių problemų sprendimo ir finansavimo galimybes“;

- „Dalintis informacija apie skelbiamus projektus ir renginius bendruomenėms“;

- „Daugiau projektų bendradarbiavimo“;

- „Dažniau susieiti ir tiesiog aptarti iškilusius klausimus“;

- „Informacijos sklaida bendruomenėms, vietos veiklos grupėms, bendruomeninėms organizacijoms. Gerosios praktikos viešinimas“;

- „Kartą ketvirtyje turėtų vykti VVG ir savivaldybės organizuojamas seminaras, aktualijų ir finansuojamų veiklų aptarimui“;

- „Norėtume bendradarbiauti, gauti informacijos ir naujienų apie galimas veiklas, ypač bendruomenių visuomeninės veiklos skatinimo ir veiklų, duodančių bendruomenei pajamas srityse“;

- „Reikia daugiau informacijos iš rajono bendruomenių sąjungos, vvg dėl projektų vykdymo“;

- „Seminarai, mokymai. Atsižvelgti į tai, kad bendruomenės pirmininkas negauna jokio atlygio už darbą. Norint gerai dirbti reikia daug laiko ieškant informacijos. Reiktų tinklalapio apjungiančio visos Lietuvos bendruomenės, kuriame būtų visa informacija, konsultacijos“;

- „Viešinti veiklos geruosius pavyzdžius“.

Išvados ir pasiūlymai

1. Kaimo bendruomenės kaip pagrindinę problemą įvardija lėšų trūkumą, todėl projektų rengimo bei bendruomeninio verslo skatinimo mokymai padėtų gauti pajamų, kurias investuotų į pačių bendruomenės žmonių gerovę.
2. Taip pat viena iš problemų – žmogiškųjų išteklių trūkumas. Todėl savanorių įsitraukimas ir jų indėlis į bendruomeninių organizacijų veiklą yra labai svarbus ir reikalingas. Pasirinktos tinkamos motyvavimo priemonės galėtų pritraukti daugiau savanorių į bendruomenės veiklą.
3. Siekiant, kad kaimo bendruomenė pereitų į aukštesnį lygį, būtų aktyvesnė, reikalinga specialistų ir konsultantų pagalba, kurie bendruomenėms padėtų ne tik informaciniais ir kitais iškilusiais klausimais, bet rengtų mokymus viešųjų pirkimo organizavimo, projektinės veiklos organizavimo, teisinių pradmenų, buhalterinės apskaitos tvarkymo, darbo su jaunimu įgūdžių temomis.
4. Jauni kaimo gyventojai labai pasyviai dalyvauja projektuose, inicijuotuose kaimo bendruomenių ir VVG, todėl tikslinga pastarąsias labiau skatinti įtraukti jaunus kaimo gyventojus į bendruomeninę veiklą, ugdyti bendruomenių įgūdžius dirbti su jaunimu.
5. Siekiant skatinti verslumą kaimo bendruomenėse, reiktų ugdyti verslumo kompetencijas, viešinti ir dalintis sėkmingais pavyzdžiais.
6. Skatinti ir padėti kaimo bendruomenėms dalintis savo patirtimis, idėjomis, įgyvendintomis veiklomis, problemomis, gerosios praktikos pavyzdžiais su aplinkiniais ir kaimynais bei skelbti šią informaciją žiniasklaidoje (regioninėje spaudoje, socialiniuose tinkluose).